

Kényszerleszállás Magyarországon'

írta David Heinman, az Amerikai Légierő nyugalmazott alezredese

1945 március 4

B-24-es repülőgépünk legénysége 1944 novemberében érkezett az olaszországi Venosába, utánpótlásként a 828-as Bombázószázad 485-ös Bombázó Egységéhez. A repülőgép parancsnoka Charles Watson hadnagy volt, én voltam a bombakioldó-navigátor. Sok más repülőshöz hasonlóan mi is sátrakban laktunk, amelyeket rögtönzött olajkályhával fűtöttünk. Köröskörül minden csupa sár volt.

Csapatunk 14. bevetésén a célpont a magyarországi Szombathely rendezőpályaudvara volt. A mindannyiunk számára emlékezetes dátum 1945 március 4. A célpont fölött az egyik motorunkhoz vezető üzemanyagcsövet átvágta egy repeszdarab. Mire megjavítottuk, már csak két órára elég üzemanyagunk maradt, és ötóránra voltunk otthonról. Tudtuk, hogy az orosz-német front Kelet-Magyarországon húzódott, és úgy határoztunk, hogy mielőtt bármit tennénk, például katapultálnánk vagy kényszerleszállást hajtanánk végre, orosz ellenőrzésű terület fölé repülünk. Azután a parancsnokunk (Watson) szólt, hogy készüljünk katapultálásra; de aztán észrevett egy nyílt területet, ahol lehetségesnek tűnt a landolás. Problémamentes, jó landolást hajtottunk végre. Később megtudtuk, hogy ezt a területet az Orosz Légierő használta kényszerhelyzetekben landolásra.

A terület szomszédságában volt egy Szeged nevű falu. A gépről rádióon megadtuk a helyzetünket a légibázisnak, de nem kaptunk visszajelzést. Amikor leszálltunk, a mező szélén egy csomó falusi ember gyűlt össze. Látszott, hogy egy B-24-es Liberátor nem megszokott jelenség az életükben. A helyiek csak magyarul beszéltek, egy férfi kivételével, aki jó angolással ezt mondta: "I'm going to take you home and give you fried eggs, potatoes and bacon" ("Hazaviszem magukat, és kapnak tükörtojást, krumplit és szalonnát.") Délután 3:00 felé járt az idő, és még nem ebédeltünk, úgyhogy a menü nagyszerűen hangzott. Aztán kiderült, hogy vendéglátónknak élelmiszerboltja van Brooklynban (New York). Látogatóba jött Magyarországra, de a II. világháború miatt leállt a nemzetközi közlekedés, és nem tudott visszatérni Brooklynba.

Számunkra olyan volt, mintha 2-300 évet visszamentünk volna az időben. A faluban gyep-teglasz tetők házak, autók sehol, kivéve egy-egy orosz járművet, és vízvezeték sem volt, csak egy nagy kút a falu főterén. Festői látványt nyújtott, ahogy az asszonyok, fejükön hatalmas cserépkorsókat egyensúlyozva jártak a kúthoz. Soha nem ejtettek el egyet sem.

Két Szegeden töltött nap után a helyi orosz katonai vezetőség úgy döntött, hogy költözzünk át a nagyvárosiasabb Makóba (sic!). Egy nagy hotelban szállásoltak el minket, amit az orosz tisztek pihenőhelynek használtak. A front mindössze 20 mérföldnyire (32 km) volt; éjjel-nappal hallottuk a tüzérségi lövegeket.

A Makó környékéért felelős orosz tiszt egy "jamor" (radioadásokat zavaró személy) volt, akit "polgármester"-ként emlegettek. Néhány naponta megkértük (tolmács segítségével), hogy lépjen

kapcsolatba az amerikai hadsereggel, és értesítse őket a hollétünkről, de kéréseinknek nem volt fogantja.

Kb. 25 nap telt el; kezdtük úgy érezni, hogy sosem fognak rántkalálni. Egyik reggel azonban a másodpilótánk, Pete Graves, és én megpillantottunk valamit, ami egy amerikai katonai terepjárónak tűnt, kifelé jönni a városból. Kiabálva szaladtunk utána. A sofőr meghallott minket, megfordult, és visszahajtott. Egy amerikai őrnagy volt. Elmeséltük, mi történt velünk, mire azt mondta: "Már kétszer jártam itt utánatok kutatva. Ez lett volna az utolsó próbálkozásom."

A légibázison vették Szegedről küldött rádióüzenetünket, a terepjárót vezető őrnagyot pedig egy debreceni brit-amerikai-orosz missziótól vezényelték ide. A misszió feladata az volt, hogy felkutassa és összeszedje a szökevényeket, dezertőröket, és azokat, akiket Európának ezen a felén lőttek le. Debrecenbe (ami Budapest után a második legnagyobb város) vittek minket, ahol két napig fejedelmi bánásmódban részesültünk, új egyenruhákat és remek kosztot kaptunk, azután repülőgéppel visszavittek minket a bázisunkra, az olaszországi Venosába. Miután Capri szigetén pihentünk és lábadoztunk egy hétig, újabb bombázó bevetéseken vettünk részt. Ekkor már 1945 áprilisának végén jártunk, és nem sokkal ezután a Győzelem Napja következett.

A történet egy hihetetlen epizóddal zárult. A háború után Californiában éltem, és 1965 körül a feleségem, Elsie és én a feleségem nővérénél vacsoráztunk. Elsie-t és a nővérét mindig is lenyűgözte magyarországi kalandom, és megkértek, meséljem el a történetet a vacsoravendégeknek. Amikor megemlítettem a célpont, Szombathely nevét, az egyik vendég felugrott, és felkiáltott: "Ez 1945. március 4-én volt, és a bombáitok nem találtak. Különben nem lennék ma itt." Az illető akkoriban a németek hadifoglya volt, és a bombázások alatt is a rendezőpályaudvaron kellett dolgoznia. Hihetetlen, hogy 20 évvel később egy vacsorán találkoztunk. Ilyet tényleg nem lehet kitalálni.

A cikket fordította: Elizabeth Magay, Bokor Nándor, Pósfai Iiona